

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 21/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tullin hallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä marraskuuta 2012 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi Tullin hallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 145/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Ismo Mäenpää, valtiovarainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Marietta Keravuori-Rusanen, oikeusministeriö
- ylijohtaja Jarkko Saksa, Tullihallitus
- johtaja Leo Nissinen, Eteläinen tullipiiri
- FT, laboratorionjohtaja, professori Janne Nieminen, Tullilaboratorio

- puheenjohtaja Markku Kosonen, Tulliliitto ry
- varapääluottamusmies Reino Kaario, Tullin Akavalainen Yhdistys ry
- puheenjohtaja Jari Nieminen, Tullivirkamiesliitto ry
- professori Olli Mäenpää.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- sisäasiainministeriö, poliisiosasto
- Rajavartiolaitos
- Poliisihallitus
- Tullihallitus
- rikostorjuntajohtaja Sami Rakshit, Tullihallitus
- Ahvenanmaan tullipiiri
- Itäinen tullipiiri
- Läntinen tullipiiri
- Pohjoinen tullipiiri.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Tullin hallinnosta. Samalla nykyinen tullilaitoksesta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Nykyistä kaksiportaista tullilaitoksen organisaatiota uudistettaisiin siten, että Tullihallituksesta, sen alaisista viidestä tullipiiristä ja tullilaboratorios- ta muodostettaisiin valtiovarainministeriön hallinnonalalle Tulli-niminen viranomainen, jonka toimialueena olisi koko maa. Ehdotus mahdollistaisi sen, että Tullin tehtäviä voitaisiin järjestää valtakunnallisissa yksiköissä hoidettaviksi.

Tullia johtaisi pääjohtaja. Tullin organisaation yksiköistä ja niiden tehtävienjaosta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Yksiköiden johtamisesta säädettäisiin kuitenkin laissa. Tullin sisäisestä organisaatiosta ja työnjaosta määrättäisiin Tullin ja sen yksiköiden työjärjestyksissä. Tullin työjärjestys julkaistaisiin säädöskokoelmassa.

Tullin tehtäviä ei ehdoteta muutettaviksi. Tulli huolehtisi edelleen tulliverotuksesta, maahan tuotavien ja maasta vietävien tavaroiden ja ulkomaanliikenteen tullivalvonnasta ja muista tullili-

toimenpiteistä sekä ulkomaankaupan tilastoinnista. Tulli toimittaisi edelleen muun muassa verotusta ja tutkisi tullirikoksia sen mukaan kuin niistä lailla erikseen säädetään.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että tullilakiin ja eräisiin verolakeihin ja muihin lakeihin tehdään Tullin hallinnosta annettavan lain edel-

lyttämät teknisluonteiset muutokset. Siltä osin kuin lakien esittely ei kuulu valtiovarainministeriön toimialaan sovellettavaksi tulisi pääsääntöisesti uuden lain myötä vanhentuvia viittauksia koskeva siirtymäsäännös.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2013 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Uudistuksen tarve

Nykyisin tullilaitoksen organisaatiosta säädetään tullilaitoksesta annetulla lailla (228/1991) ja valtioneuvoston asetuksella tullilaitoksesta (205/2008). Kaksiportaisessa organisaatiossa on keskushallintoa varten Tullihallitus ja aluehallintoa varten maa on jaettu maantieteellisesti viiteen tullipiiriin. Lisäksi tullilaitoksessa on erillinen tullilaboratorio. Tullilaitosta johtaa valtioneuvoston nimittämä pääjohtaja, ja hänellä on ylin päätösvalta myös Tullihallituksessa. Tullipiirit ja tullilaboratorio ovat hallinnollisesti Tullihallituksen alaisia, mutta ne käyttävät itsenäistä päätösvaltaa niiden ratkaistaviksi kuuluvissa asioissa. Osoitettujen voimavarojen ja vastattavaksi asetettujen tulostavoitteiden pohjalta tullipiirit ja tullilaboratorio toimivat itsenäisinä tuloksyksikköinä.

Valiokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että tapahtuneen kehityksen vuoksi tullilaitoksen tavoitteet, toimintatavat ja resursien mitoitus määräytyvät yhä vähemmän tullipiirirajojen mukaisesti. Kansainvälisen tavarakaupan globalisaatiokehitys ja sähköisen kaupan yleistyminen ovat muuttaneet tullilaitoksen toimintaympäristöä. Samalla tullilaitoksen asiakaskunta on muuttunut kansainvälisemmäksi. Nykyisessä globaalissa taloudessa myöskään yritysten tavaratoimitukset eivät saisi tarpeettomasti hidastuaulli-ilmoittamiseen liittyvien toimien vuoksi. Lisäksi internetkauppa kasvaa jatkuvasti ja tullivalvonnassa riskianalyysin merkitys korostuu tulliasioinnin sähköistyessä ja siirtäessä tietoverkkoihin. Tulliselvitys tapah-

tuukin jo nykyisin valtaosaltaan sähköisesti ja sähköiset ilmoitukset käsitellään sähköisissä palvelukeskuksissa. Ilmoituskohtaista neuvontaa annetaan tullilaitoksen puhelin- ja nettineuvonnasta.

Edellä lausutun lisäksi muun muassa tullivalvontaa, riskien arviointia ja rikostorjuntaa tehdään yhä enemmän valtakunnallisesti suunniteltuna ja toteutettuna. Myös esimerkiksi tullilaitoksen suorittama ennalta estävä rikostorjunta ja käytännön rikostutkinta voidaan järjestää tehokkaasti siten, että rikostorjunnan tarpeisiin vastataan ajallisesti ja maantieteellisesti kulloistekin olemassa olevien tarpeiden mukaan. Valiokunta tähdentää hallituksen esitykseen viitaten, että rajallisia voimavaroja tulee kohdentaa ja käyttää valtakunnallisesti priorisoitujen tarpeiden mukaisesti aiempaa joustavammin. Hallituksen esityksen mukaan myös asiakaspalvelua, yhteiskunnan suojaamista sekä hyvän hallinnon tasapuolisuutta ja luotettavuutta koskevat vaatimukset ovat kasvaneet ja niihin vastaaminen on joustavimmin toteutettavissa valtakunnallisessa organisaatiossa.

Valiokunta pitää perusteltuna hallituksen esitykseen sisältyvää perusratkaisua, joka merkitsee, että nykyisen tullilaitoksen sijaan perustetaan yksiportainen Tulli-niminen viranomainen. Tullin hallintoa koskevassa lakiehdotuksessa on mukailtu Verohallinnosta annetussa laissa (503/2010) säädettyjä ratkaisuja muun muassa viraston johtamisen ja yksiportaisen organisaa-tioratkaisun osalta.

Valiokunta toteaa tyydytyksellä, että asian-tuntijakuulemisessa henkilöstön edustajat ovat ilmaisseet selkeästi lakiehdotusten valmistelun

sujuneen hyvässä yhteishengessä etenkin nykyisen tullilaitoksen pääjohtajan aikana. Valiokunta pitää tällaista valmistelua esimerkillisenä, vaikka kaikista asiakysymyksistä ei oltaisiakaan samaa mieltä. Uudistuksen onnistuneen toimeenpanon kannalta tällaisen yhteistyön jatkaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Tullin organisaatio ja tehtävät

Vastaisuudessa nykyisen tullilaitoksen sijasta toimii valtiovarainministeriön alaisena virastona Tulli-niminen yksiportainen viranomainen, jonka toimialueena on koko maa ja jota johtaa pääjohtaja. Tullissa tulee olemaan valtioneuvoston asetuksella säädettäviä ja suoraan pääjohtajan alaisuudessa toimivia yksiköitä. Tullin organisaatio ja yksiköiden tehtävät voivat määräytyä valtakunnallisesti toimintojaon perusteella tai alueellisesti.

Tullin hallinnosta annettavan lain mukaan Tulli on tullitoimintaa varten. Tähän lähtökohtaan pohjautuen säädetään aiempaa täsmällisemmin Tullin tehtävistä, joita ei ole tarkoitus muuttaa. Tullin päätehtäviin kuuluvat myös vastaisuudessa 1) tulliverotuksesta ja tullimenettelyistä huolehtiminen, 2) valmiste- ja autoverojen sekä maahantuonnin arvonlisäveron kantaminen sen mukaan kuin verolainsäädännössä säädetään sekä 3) tullirikosten torjunta ja niiden esitutkinta. Lisäksi Tulli huolehtii ulkomaankaupan ja muusta toimialaansa liittyvästä tilastoinnista ja tehtävissään tarvitsemistaan laboratorio- tutkimuksista. Lisäksi valtiovarainministeriö voi antaa tullille selvitys-, kokeilu-, seuranta-, suunnittelu- ja muita vastaavia tehtäviä.

Valiokunta kiinnittää huomiota hallituksen esityksen perusteluissa käytettyyn ilmaisuun, että Tullin tehtävänä on toimeenpanna tullilainsäädäntöä. Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että Tullin tehtäväkenttä on tosiasiallisesti huomattavasti laajempi. Tullilaitoksen tavoin Tulli toimeenpanee valtiovarainministeriön hallinnonalan tehtävien lisäksi yhteensä yhdeksän ministeriön toimialan lainsäädäntöä lähinnä terveyden ja turvallisuuden takaamiseksi. Lakiehdotukseen Tullin hallinnosta sisältyy myös luonnehdinta, että Tulli on tullitoimintaa varten. La-

kiehdotuksessa ei määritellä tullitoiminnan käsitettä, mutta samaa ilmaisua käytetään voimassa olevassa lainsäädännössä. Joka tapauksessa Tullille kuuluu sen monipuolisessa tehtäväkentässä tehtäviä, joita ei valiokunnan käsityksen mukaan välttämättä ole helposti mielletävissä tullitoiminnaksi.

Hallituksen esityksen liitteenä olevasta asetusuonnoksesta ilmenee tarkoituksena olevan, että Tullissa on kuusi yksikköä. Tullin päätehtäviä varten on hallituksen esityksen mukaan kolme yksikköä: ulkomaankauppa- ja verotusosasto, valvontaosasto ja toimipaikka-osasto. Tullilaboratorio on Tullin valvonta- ja verotustehtäviä tukeva asiantuntijayksikkö, jolla on myös vastaisuudessa erillisiä laboratorio- ja tutkimustehtäviä. Tullin yhteisiä tehtäviä varten on hallinto-osasto ja esikuntayksikkö. Valiokunta korostaa, että Tullin ja sen yksiköiden toimintaa järjestettäessä on huolehdittava palvelujen saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta.

Tullin hallintoa koskevan lakiehdotuksen mukaan pääjohtaja vahvistaa Tullin työjärjestyksen, joka julkaistaan myös Suomen säädöskoelmassa. Työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset Tullin organisaatiosta, yksiköistä, tehtävistä ja niiden järjestämisestä. Tullin kunkin yksikön työjärjestyksen, jolla annetaan tarkemmat määräykset yksikön sisäisestä organisaatiosta, toimintayksiköistä, tehtävistä ja niiden järjestämisestä, vahvistaa puolestaan asianomaisen yksikön päällikkö.

Lakiehdotus sisältää nimenomaisen säännöksen siitä, että Tullilla tulee olla tullitoimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa. Valtakunnan maa-rajalla sijaitsevista tullitoimipaikoista säädetään esityksen mukaan valtioneuvoston asetuksella. Muista tullitoimipaikoista päättää Tulli.

Henkilöstövaikutukset

Valiokunta pitää tärkeänä, että henkilöstön asema turvataan muutoksessa niin, että tullilaitoksen palveluksessa olevilla henkilöillä säilyy uudessa Tulli-nimisessä virastossa kelpoisuus siihen virkaan, jossa henkilö työskentelee Tullin hallinnosta annettavan lain tullessa voimaan, tai

vastaavaan virkaan. Virat ovat jo nykyisin tullilaitoksen yhteisiä virkoja, eikä tiettyyn yksikköön sijoitettuja. Tältä osin lainsäädännön muuttaminen ei muuta vallitsevaa tilannetta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Tullin organisaatiouudistus ei johda suoraan henkilöiden sijoituspaikan muutoksiin.

Koska rakenneuudistus on ennen kaikkea toimintatavan ja johtamismallin uudistus, syntyy myös tarvetta tehtäväsisältömuutoksiin ja uusiin toimenkuviin. Tullihallituksen ilmoituksen mukaan periaatteena pidetään, että tehtävä julistetaan haettavaksi, jos tehtävän sisällöstä muuttuu enemmän kuin puolet. Tämän hetkisen arvion mukaan haettavaksi tulee noin 50–100 uutta tai muuttunutta tehtävää. Valiokunta pitää tärkeänä, ettei rakenneuudistuksesta aiheudu tarvetta henkilöstön irtisanomisiin tai lomauttamisiin. Tullilaitoksen henkilöstövähennykset ovat olleet jo aiemmin suuremmat kuin valtion tuottavuusohjelma on edellyttänyt. Saadun selvityksen mukaan tullilaitos on osana uudistusta jo sijoittanut alustavasti henkilöstön uuden organisaation mukaisiin yksiköihin. Henkilöstölle on varattu mahdollisuus esittää muutoksia tähän alustavaan sijoitteluun. Valiokunta korostaa, että henkilöstön asemaa koskevat muutokset tulee toteuttaa hyvässä yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Johtopäätöksiä

Valiokunta toteaa, että Tullin hallintoa koskevan lakiehdotuksen yleispiirteisyydestä huolimatta sen voidaan katsoa täyttävän perustuslain 119 §:n vähimmäisvaatimukset valtionhallinnon toimielinten ja rakenteiden sääntelystä. Joka tapauksessa on tarpeen kiinnittää huomiota eräisiin yksityiskohtiin.

Tullin hallintoa koskevan ensimmäisen lakiehdotuksen mukaan valtion puhevaltaa käyttää lähtökohtaisesti Tulli, joka kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo kansallisessa tuomioistuimessa, välimiesmenettelyssä sekä muissa viranomaisissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta kaikissa Tullia koskevissa asioissa. Valtiovarainministeriöllä olisi kuitenkin edellä lausutusta poiketen oikeus päättää, että se käyt-

tää Tullin sijasta puhevaltaa yleisessä tuomioistuimessa periaatteellisesti merkittävässä, Euroopan unionin oikeuden tulkintaan liittyvässä valtion korvaus- tai palautusvelvollisuutta koskevassa asiassa.

Valiokunta katsoo, että eri prosessilajeissa tulee olla myös valtion edunvalvonnan kannalta mahdollisimman yksiselitteiset säännökset valitusoikeuden käyttämisestä. Tästä syystä valiokunta ei pidä asianmukaisena valitusoikeuden määräytymisen jäämistä epäselväksi tai riippumaan valtiovarainministeriön harkinnasta. Kun ministeriön oikeus käyttää puhevaltaa koskisi yksinomaan yleistä tuomioistuinta, on tarpeen varmistaa, että liitännäislakien edunvalvontasäännökset ovat johdonmukaisia organisaatiolakiin sisältyvän puhevaltasääntelyn kanssa. Valiokunta ehdottaa yksityiskohtaisissa perusteluissa muutoksia sekä lakiehdotukseen Tullin hallinnosta että kyseisen peruslain liitännäislakeihin valtion puhevallan käyttämisen osalta.

Tullin hallintoa koskevassa ensimmäisessä lakiehdotuksessa ei ole säännöksiä tullimiehen oikeudellisesta asemasta ja kelpoisuudesta toisin kuin esimerkiksi osin vastaavia tehtäviä hoitavasta poliisimiehestä on säädetty poliisilaissa (493/1995 ja 872/2011) ja poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992). Rajavartiomiehestä on säädetty rajavartiolaitoksen hallinnosta annetussa laissa (577/2005). Tullimies käyttää tehtävässään merkittävää julkista valtaa ja on poliisimiehen ja rajavartiomiehen ohella yksi niistä harvoista virkamiehistä, jotka valtio kouluttaa tehtävänsä. Valiokunta katsoo, että erillisen valmistelun pohjalta on tarpeen täydentää lainsäädäntöä tullimiestä ja tämän koulutusta koskevilla säännöksillä. Tämä on tärkeää muun muassa Tullin rikostorjunnan vaatimusten sekä rikostutinnan objektiivisuuden kannalta.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota myös käytännön PTR-yhteistoiminnan tärkeyteen. Poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos ovat keskeisiä sisäisen turvallisuuden viranomaisia. Rajallisten voimavarojen mahdollisimman tehokas hyödyntäminen edellyttää myös toimivaa ja tehokasta yhteistoimintaa. Eri PTR-viranomaisten tietojen ja osaamisen avulla sekä yhdessä toi-

mimalla voidaan saavuttaa yhä parempia tuloksia mainittujen viranomaisten määriltään lisäantuvien tehtävien hoitamisessa.

Hallituksen esitykseen sisältyy Tullin hallintoa koskevan lakiehdotuksen lisäksi valtiovarainministeriön hallinnonalan lakeihin Tullin organisaatiouudistuksesta johtuvat muutosehdotukset. Lisäksi viimeksi mainittuihin niin sanottuihin liitännäislakeihin on tarpeen tehdä teknisiä tarkistuksia ja niitä on tarkoituksenmukaista ajantasaistaa muualla lainsäädännössä jo tehtyjen muutosten vuoksi.

Riippuvuus muista esityksistä

Samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa on ollut eduskunnan käsiteltävänä hallituksen esitys ennakkopäätösvalituksesta sekä eräistä muista verotusmenettelyä ja muutoksenhakua koskevista muutoksista (HE 76/2012 vp). Valtiovarainvaliokunta on 23 päivänä marraskuuta 2012 hyväksynyt mainittua esitystä koskevan mietintönsä VaVM 29/2012 vp. Esitysten yhteensovittamiseksi hallintovaliokunta ehdottaa tehtäväksi yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin ilmeneviä muutoksia käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen HE 145/2012 vp.

Lopuksi

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa 4., 6.—11., 16., 17. ja 19. lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomina ja että 1.—3., 5., 12.—15. ja 18. lakiehdotus hyväksytään muutettuina.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki Tullin hallinnosta

2 § Tehtävät. Pykälässä säädetään Tullin tehtävistä. Lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentissa ehdotetaan, että valtiovarainministeriö voi antaa Tullille selvitys-, kokeilu-, seuranta-, suunnittelu- ja muita tehtäviä. Sääntelyä ei voida kuitenkaan jättää avoimeksi muiden tehtävien osalta, minkä

vuoksi valiokunta ehdottaa sääntelyn selkeyttämistä ilmaisulla "muista vastaavia tehtäviä".

4 §. Organisaation määräytyminen. Tullin yksiköiden toimintaa järjestettäessä on lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentin mukaan huolehdittava palveluiden saatavuudesta sekä kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Valiokunta ehdottaa sääntelyn kattavuuden vuoksi, että velvoite palveluiden saatavuudesta huolehtimisesta ja kielellisten oikeuksien turvaamisesta ulotetaan Tullin koko toiminnan järjestämiseen.

8 §. Valtion puhevallan käyttäminen. Pykälän 1 momentin mukaan Tulli kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo kansallisessa tuomioistuimessa, välimiesmenettelyssä sekä muissa viranomaisissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta kaikissa Tullia koskevissa asioissa. Tullia edustaa tulliasiamies.

Lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentista poiketen valtiovarainministeriöllä on pykälän 2 momentin nojalla oikeus päättää, että se käyttää Tullin sijasta puhevaltaa yleisessä tuomioistuimessa periaatteellisesti merkittävässä, Euroopan unionin oikeuden tulkintaan liittyvässä valtion korvaus- tai palautusvelvollisuutta koskevassa asiassa.

Edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta toteaa, että eri prosessilajeissa tulee olla myös valtion edunvalvonnan kannalta mahdollisimman yksiselitteiset säännökset valitusoikeuden käyttämisestä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 8 §:n 2 momentin muuttamista siten, että valtiovarainministeriöllä on oikeus käyttää Tullin sijasta puhevaltaa yleisessä tuomioistuimessa mainitusta momentista ilmenevässä asiassa.

2. Laki tullilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

37 §. Tullilain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 37 §:n 1 momentin mukaan Tullin päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeudelta. Esityksen mukaan valtion puolesta valitusoikeus Tullin päätöksestä on

sillä, joka Tullin hallinnosta asetetun lain 8 §:n mukaan valvoo asiassa valtion etua ja oikeutta. Valiokunta ehdottaa edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten pykälän 1 momentissa säädettäväksi yksiselitteisesti, että valtion puolesta valitusoikeus Tullin päätöksestä on Tullin tulliasiamiehellä.

40 §. Pykälässä säädetty valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai Helsingin hallinto-oikeudelle. Hallituksen esityksen mukaan myös tässä kohdin valtion puolesta valitusoikeus on sillä, joka Tullin hallinnosta annetun lain 8 §:n mukaan valvoo asiassa valtion etua ja oikeutta. Edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten hallintovaliokunta ehdottaa, että valtion puolesta valitusoikeus kuuluu nimenomaisesti Tullin tulliasiamiehelle.

3. Laki arvonlisäverolain muuttamisesta

210 §. Hallituksen esitykseen HE 76/2012 vp (VaVM 29/2012 vp) ja käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen HE 145/2012 vp sisältyvien säännösten yhteensovittamiseksi hallintovaliokunta ehdottaa arvonlisäverolain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 210 §:n 1 ja 2 momentin muuttamista vastaamaan Tullin hallintoa koskevia nyt säädettävänä olevia uusia säännöksiä.

5. Laki valmisteverolain muuttamisesta

107 a §. *Muutoksenhaku.* Valmisteverolain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 107 a §:n 1 momentin mukaan Tullin päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valtion puolesta valitusoikeus on lakiehdotuksen 107 §:ssä tarkoitettulla valtion edunvalvojalla.

Edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 107 a §:n 1 momentin muuttamista siten, että valtion puolesta valitusoikeus on Tullin tulliasiamiehellä. Vas-

taavasti on tarpeen muuttaa pykälän 2 momenttia siten, että siinä säädetään valtion edunvalvojan valitusajan sijasta Tullin tulliasiamiehen valitusajasta.

108 §. *Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen.* Lakiehdotuksen 107 a §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta vastaavasti valiokunta ehdottaa 108 §:n 4 momentin muuttamista.

12. Laki autoverolain muuttamisesta

55 §. Valiokunta ehdottaa myös autoverolain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 55 §:n 1 momentin muuttamista edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten siten, että valtion etua valvoo tältäkin osin Tullin tulliasiamies.

13. Laki ajoneuvoveron muuttamisesta

53 §. *Valtion edunvalvonta.* Lakiehdotuksen 53 §:n 1 momentin mukaan ajoneuvoverolain 38 §:ssä tarkoitettua kiinteää tai kulutusveroa koskevissa asioissa valtion etua valvoo Tulli tai muu valtion edunvalvoja siten kuin Tullin hallinnosta annetussa laissa säädetään.

Valiokunta ehdottaa edellä yleisperusteluissa lausuttuun, että mainituissa asioissa valtion etua valvoo yksiselitteisesti Tullin tulliasiamies.

14. Laki yksityisestä huvialuksesta suoritettava polttoainemaksusta annetun lain muuttamisesta

20 §. *Oikaisuvaatimus.* Pykälän 2 momentin mukaan valtion puolesta oikeus hakea muutosta on sillä, joka 24 §:n mukaan valvoo asiassa valtion etua. Lakiehdotuksen 24 §:n 1 momentista puolestaan ilmenee, että valtion edunvalvojasta muutoksenhakua ja oikaisua koskevissa asioissa säädetään Tullin hallinnosta annetussa laissa.

Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 20 §:n 2 momentissa säädettäväksi, että valtion puolesta oikeus hakea muutosta on Tullin tulliasiamiehellä.

21 §. Valitus hallinto-oikeuteen. Valiokunta ehdottaa, että 21 §:n 2 momentissa säädetään valtion puolesta valitusoikeudesta vastaavasti kuin 20 §:n 2 momentin osalta valiokunta ehdottaa säädettyväksi muutoksenhakuoikeudesta.

22 §. Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Edellä 20 ja 21 §:n kohdalla lausuttuun viitaten hallintovaliokunta ehdottaa 22 §:n 4 momentin muuttamista.

15. Laki eräiden ennakkopäätösten maksuperusteista annetun lain muuttamisesta

Lain nimike ja johtolause. Hallituksen esityksen HE 76/2012 vp ja nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen HE 145/2012 vp yhteensovittamiseksi valiokunta ehdottaa 15. lakiehdotuksen nimikkeen ja johtolauseen muuttamista muotoon laki eräiden ennakkoratkaisujen maksuperusteista annetun lain muuttamisesta.

18. Laki väylämaksulain 25 ja 26 §:n muuttamisesta

25 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa säädetään, että väylämaksua tai sen palautusta

koskevaan tai muuhun väylämaksulain nojalla annettuun Tullin päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Hallituksen esityksen mukaan valtion puolesta valitusoikeus on sillä, joka Tullin hallinnosta annetun lain 8 §:n mukaan valvoo asiassa valtion etua ja oikeutta. Edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten hallintovaliokunta ehdottaa 18. lakiehdotuksen 25 §:n 1 momentin muuttamista siten, että tässäkin kohdin valtion puolesta valitusoikeus on Tullin tulliasiamiehellä.

26 §. Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Edellä 25 §:n perusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa 26 §:ään vastaavaa muutosta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että 4, 6.—11., 16., 17. ja 19. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1.—3. 5., 12.—15. ja 18. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

Tullin hallinnosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
(Kuten HE)

2 §
Tehtävät

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Valtiovarainministeriö voi antaa Tullille selvitys-, kokeilu-, seuranta-, suunnittelu- ja muita vastaavia tehtäviä.

3 §
(Kuten HE)

4 §

Organisaation määräytyminen

(1 mom. kuten HE)

Tullin toimintaa järjestettäessä on huolehdittava palveluiden saatavuudesta sekä kielellisten oikeuksien toteutumisesta.

(3 mom. kuten HE)

5—7 §
(Kuten HE)

8 §

Valtion puhevallan käyttäminen

(1 mom. kuten HE)

Valtiovarainministeriöllä on oikeus (*poist.*) *Tullin* sijasta käyttää puhevaltaa yleisessä tuomioistuimessa periaatteellisesti merkittävässä, Euroopan unionin oikeuden tulkintaan liittyvässä valtion korvaus- tai palautusvelvollisuutta koskevassa asiassa.

9 —11 §
(Kuten HE)

2.

Laki

tullilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tullilain (1466/1994) 1 ja 2 §, väliaikaisesti 3 §:n 1 momentti, 4—8 §, 9 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 13 §:n edellä oleva väliotsikko, 14 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a, 18—20 ja 20 b §, väliaikaisesti 20 d §:n 1 momentti, väliaikaisesti 20 g §:n 3 momentti, 20 h §:n 2 momentti, 21 §:n edellä oleva väliotsikko, 21 §, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti, 23 a §:n 1, 2 ja 3 momentti, 23 b §:n 5 momentti, 23 c §, 23 d §:n 1, 2 ja 4 momentti, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 25 §:n 3 ja 4 momentti, 26 §:n 1 momentin johdantokappale, 26 a §, 27 §:n 1 momentin johdantokappale, 28 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 4 momentti, 28 a §:n 1 ja 2 momentti, 29 ja 30 §, 30 a §:n 3 momentti, 32 §, 33 §:n 1 ja 2 momentti, 34 §, 37 §:n 1 ja 2 momentti, 38 §, 40 §:n 4 momentti, väliaikaisesti 43 §:n 2 momentti, 43 §:n 3 momentti, 43 a §, 46 §:n 2 momentti, 47 §:n 4 momentti, väliaikaisesti 47 a §, 49 §:n 1 momentti, 50 §:n 1 momentti sekä 52 a ja 53 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 331/1996, 8 §, 14 §:n 3 momentti ja 20 b § laissa 331/1996, 3 §:n 1 momentti osaksi laeissa 331/1996, 241/2001 ja 774/2003, 7 § laissa 1240/2001, 9 §:n 1 momentti laissa 715/2003, 9 §:n 3 momentti ja 23 b §:n 5 momentti laissa 1104/1998, 9 §:n 4 momentti laissa 764/1999, 13 §:n edellä oleva väliotsikko ja 27 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 241/2001, 14 §:n 1 momentti osaksi laissa 65/2003, 14 a § laissa 482/2010, 18 § ja 49 §:n 1 momentti osaksi laissa 1299/2003, 20 d §:n 1 momentti, 25 §:n 3 ja 4 momentti, 28 a §:n 1 ja 2 momentti, 32 §, 37 §:n 1 momentti, 40 §:n 4 momentti, 43 §:n 3 momentti, 46 §:n 2 momentti, 50 §:n 1 momentti sekä 52 a ja 53 a § laissa 1299/2003, 20 g §:n 3 momentti, 20 h §:n 2 momentti, 21 §, 23 a §:n 1, 2 ja 3 momentti, 23 c §, 23 d §:n 1, 2 ja momentti, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentin johdantokappale, 26 a § sekä 28 §:n 1, 2 ja 4 momentti laissa 774/2003, 23 §:n 1 momentti osaksi laissa 1104/1998, 24 §:n 4 momentti laissa 690/2009, 30 § ja 30 a §:n 3 momentti laissa 179/2003, 37 §:n 2 momentti laissa 1378/1997, 38 § laeissa 1378/1997 ja 1299/2003, 42 §:n 1 momentti laissa 584/1998, 43 a § laissa 844/2006 sekä 47 a § laissa 331/1996, seuraavasti:

1—9 § (Kuten HE)	(2 mom. kuten HE)
<i>Tullin toimivaltuudet</i>	38 § (Kuten HE)
14, 14 a, 18—20, 20 b, 20 d, 20 g ja 20 h § (Kuten HE)	40 §
<i>Tullin henkilörekisterit</i>	Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai Helsingin hallinto-oikeudelle. Valtion puolesta valitusoikeus on <i>Tullin tulliasiamiehellä</i> .
21— 23, 23 a—23 d, 24—26, 26 a, 27, 28, 28 a, 29, 30, 30 a ja 32—34 § (Kuten HE)	43, 43 a, 46, 47, 47 a, 49, 50, 52 a ja 53 a § (Kuten HE)
37 § Tullin päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeudelta. Valtion puolesta valitusoikeus Tullin päätöksestä on <i>Tullin tulliasiamiehellä</i> .	Voimaantulosäännös (Kuten HE)

3.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 95 e §:n 2 momentti, 160 §, 190 §:n 5 momentti ja 210 §:n 1 ja 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 95 e §:n 2 momentti laissa 737/2008, 190 §:n 5 momentti laissa 529/2010 ja 210 §:n 1 ja 2 momentti laissa 246/2008, seuraavasti:

95 e, 160 ja 190 § (Kuten HE)	<i>tysseuraamuksia ja muita seuraamuksia tai poistaa ne kokonaan.</i>
210 § (<i>Poist.</i>) Jos Tulli on kantanut veron, se voi erityisestä syystä hakemuksesta alentaa suoritettua tai suoritettavaa arvonlisäveroa <i>ja sen viiväs-</i>	Valtiovarainministeriö voi ottaa (<i>poist.</i>) Tullin käsiteltävän periaatteellisesti tärkeän asian ratkaistavakseen.
	Voimaantulosäännös (Kuten HE)

5.

Laki

valmisteverotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valmisteverotuslain (182/2010) 4 §, 19 §:n 2 momentti, 31 §:n 1—4 ja 6 momentti, 32 §, 41 §:n 2 ja 3 momentti, 47 §, 70 §:n 1 momentti, 98 §, 104 §:n 1 ja 3 momentti, 105 §:n 1—4 momentti, 107 § sekä 108 §:n 4 — 6 momentti sekä

lisätään lakiin uusi 107 a § seuraavasti:

4, 19, 31, 32, 41, 47, 70, 98, 104, 105 ja 107 §
(Kuten HE)

107 a §

Muutoksenhaku

Tullin päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Päätökseen, jolla Tulli on päättänyt olla antamatta ennakkoratkaisua, ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla. Valtion puolesta valitusoikeus on *Tullin tulliasiamiehellä*. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa Tullille.

Valitusaika valmisteveron ja veronpalautuksen määräämistä koskevassa asiassa on kolme vuotta niiden määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin aina vähintään 60 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Muusta päätöksestä valitettaessa valitusaika on 30 päivää pää-

töksen tiedoksisaannista. *Tulliasiamiehen* valitusaika on 30 päivää päätöksen tekemisestä.
(3—7 mom. kuten HE)

108 §

Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

— — — — —
Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai Helsingin hallinto-oikeudelle. Valtion puolesta valitusoikeus on *Tullin tulliasiamiehellä*.

(5 ja 6 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

12.

Laki

autoverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan autoverolain (1482/1994) 96 § ja

muutetaan 2 §:n 2 momentti, 27 b §:n 1 momentin 5 kohta, 30 §:n 3 momentti, 32 §:n 1 momentti, 34 b §:n 2 momentti, 34 c §:n 3 momentti, 39 §, 40 §:n 2 momentti, 50 §:n 1 ja 3 momentti, 51 §:n 1 ja 2 momentti, 52 §:n 1 momentti, 54 §:n 1 ja 3 momentti, 55 §, 67 §:n 1 ja 4 momentti, 69 §:n 2, 3 ja 5 momentti, 70 §:n 1 — 4 momentti, 71 §:n 4 momentti, 73, 78 ja 84 § sekä 86 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 27 b §:n 1 momentin 5 kohta laissa 193/2011, 30 §:n 3 momentti laissa 421/2001, 34 b §:n 2 momentti laissa 1277/2004, 34 c §:n 3 momentti laissa 1450/2006, 39 § laeissa 5/2009 ja 1316/2011, 40 §:n 2 momentti ja 54 §:n 1 momentti laissa 5/2009, 50 §:n 1 ja 2 momentti, 52 §:n 1 momentti, 54 §:n 3 momentti, 67 §:n 1 ja 4 momentti, 69 §:n 2 momentti, 70 §:n 2 momentti, 71 §:n 4 momentti, 73, 78 ja 84 § sekä 86 §:n 3 momentti laissa 1324/2009, 51 §:n 1 ja 2 momentti laissa 925/2001, 55 § laeissa 248/2008, 267/2008 ja 1324/2009 sekä 69 §:n 3 ja 5 momentti ja 70 §:n 1, 3 ja 4 momentti laissa 267/2008, seuraavasti:

2, 27 b, 30, 32, 34 b, 34 c, 39, 40, 50—52 ja 54 § (Kuten HE)	valvoo Verohallinnon Veronsaajien oikeuden- valvontayksikkö. (2 mom. kuten HE)
55 § Valtion etua valvoo 54 §:n 1 momentissa tar- koitetussa verotuksessa Tullin tulliasiamies (poist.). Lisäksi valtion edunvalvontaan sovelle- taan mitä Tullin hallinnosta annetussa laissa (/) säädetään. Liikenteen turvallisuusviraston teh- tävänä olevassa autoverotuksessa valtion etua	67, 69—71, 73, 78, 84 ja 86 § (Kuten HE) Voimaantulosäännös (Kuten HE)

13.

Laki

ajoneuvoverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoverolain (1281/2003) 50 §:n 1 momentti, 53 §, 56 §:n 1 ja 2 momentti sekä
61 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 50 §:n 1 momentti ja 53 § laissa 249/2008 sekä 56 §:n 1 ja 2 momentti ja
61 §:n 1 momentti laissa 1327/2009, seuraavasti:

50 § (Kuten HE)	kiinteää tai kulutusveroa koskevissa asioissa valtion etua valvoo <i>Tullin tulliasiamies</i> . (2 mom. kuten HE)
53 § <i>Valtion edunvalvonta</i>	56 ja 61 § (Kuten HE) Voimaantulosäännös (Kuten HE)
Valtion etua valvoo muutoksenhakua ja oikai- sua koskevissa asioissa Veronsaajien oikeuden- valvontayksikkö. Edellä 38 §:ssä tarkoitettua	

14.

Laki

yksityisestä huvialuksesta suoritettavasta polttoainemaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityisestä huvialuksesta suoritettavasta polttoainemaksusta annetun lain (1307/2007) 9 §:n 2 ja 3 momentti, 11 §, 12 §:n 3 momentti, 13 ja 14 §, 16 §:n 2 momentti, 17—19 §, 20 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 21 §:n 2, 4 ja 5 momentti, 22 §:n 4 momentti, 23 ja 24 §, 27 §:n 1 momentti ja 28 § seuraavasti:

9, 11—14 ja 16—19 §
(Kuten HE)

(4 ja 5 mom. kuten HE)

20 §

22 §

Oikaisuvaatimus

Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen

(1 mom. kuten HE)

Valtion puolesta oikeus hakea muutosta on *Tullin tulliasiamiehellä*.

Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai päätöksen tehneelle hallinto-oikeudelle. Valtion puolesta valitusoikeus on *Tullin tulliasiamiehellä*.

(4 mom. kuten HE)

21 §

Valitus hallinto-oikeuteen

23, 24, 27 ja 28 §
(Kuten HE)

Valtion puolesta valitusoikeus Tullin tekemään päätökseen on *Tullin tulliasiamiehellä*.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

15.

Laki

eräiden ennakkoratkaisujen maksuperusteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden ennakkoratkaisujen maksuperusteista annetun lain (1209/2006) 1 §:n 2 momentti, 5 § ja 8 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti ja 5 § laissa 1328/2009, seuraavasti:

1, 5 ja 8 §
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

18.

Laki

väylämaksulain 25 ja 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väylämaksulain (1122/2005) 25 §:n 1 ja 2 momentti sekä 26 §:n 2 momentti seuraavasti:

25 §

Muutoksenhaku

Väylämaksua tai sen palautusta koskevaan tai muuhun tämän lain nojalla annettuun Tullin päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Päätökseen, jolla on päätetty olla antamatta ennakkoratkaisua, ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla. Valtion puolesta valitusoikeus on *Tullin tulliasiamiehellä*. Muutosta on haettava kirjallisesti ja valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa Tullille.

(2 mom. kuten HE)

26 §

Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai Helsingin hallinto-oikeudelle. Valtion puolesta valitusoikeus on *Tullin tulliasiamiehellä*.

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

HaVM 21/2012 vp — HE 145/2012 vp

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pirkko Mattila /ps	Timo V. Korhonen /kesk
jäs.	Heikki Autto /kok	Markus Lohi /kesk
	Jussi Halla-aho /ps	Outi Mäkelä /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Tapani Mäkinen /kok
	Reijo Hongisto /ps	Osmo Soininvaara /vihr
	Risto Kalliorinne /vas	Ulla-Maj Wideroos /r
	Mika Kari /sd	vjäs. Lasse Hautala /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.